

KATONA M. ISTVÁN

Alagtól Dunakesziig

Kállay Gyula emlékei

A szüleim Alagon éltek, én is itt születtem 1925-ben. Apám cukrász- és szakácmester volt. Nyitottak Budapesten, a Mátyás téren egy vendéglőt, ami étterem és kávéház volt két nagy teremmel. A környéken sok zenész cigány lakott, akik ide jártak gyakorolni. Lehettem vagy nyolc éves, amikor már nagy gyönyörűséggel hallgattam őket. Emlékszem, hogy a Liszt-rapszódíát és más klasszikusokat is játszottak. Itt szerettem meg a zenét egy életre. A Madách utcába jártam iskolába, egy padban ültem Járóka Laciival, aki később, a Rajkó Zenekar prímásaként az együttessel bejárta a világot.

Alagon az Árpád utcában laktunk, a közelben volt egy focipálya, sok időt töltöttünk ott. A mostani Mátyás király út helyén akkor hatalmas eperfák voltak, azokat másztuk meg az érett gyümölcsért. Tagja voltam a Budapesti Gyerekszínháznak, nagyobb szerepeket is játszottam. Egy idő után ezt abbahagytam s a szüleim akkor úgy gondolták, hogy zseké legyek. Tizenhárom éves koromban odaadtak lovásziútnak. Később elkezdtem lovagolni, versenyeken is indultam. Jól ment, sokszor lettem első és jól is kerestem.

Meqyer, 1942. november 5.
HADSEREGI GA'VSVERSENY. Száml. 2800 m.
1. díjazottlópró' lov: Kállay.

Kállay Gyula győztes lovak nyergében. A felső kép az Alag szomszédságában fekvő egykori káposztásmegyéri lóversenypályán készült 1942 novemberében

Egy lovaglópénz 35 pengő volt, ha nyertem, a dupláját kaptam és még tíz százalék járt a díjból is. Ez jó pénz volt akkor. A Honvéd istálló lovasa voltam. Jó barátságba kerültem Esch Győzővel, de a lovas társasággal nem nagyon jöttem ki, abba is hagytam a lovaglást. Mivel nagyon tetszett a műszerész szakma, elmentem számológép műszerész inasnak. Volt egy nagyon jó barátom, Dobos József, ő már segéd volt, amikor én még inas. Tőle tanultam a szakmát. Egyidős velem, a barátság egy életre megmaradt, még most is tart. Volt egy zenekarunk, én tangóharmonikán és pisztonon is játszottam. Sokat muzsikáltunk Dunakeszin esküvőkön, mulatságokon. A két település között elég nagy volt a különbség. Dunakeszin inkább mezőgazdaságból éltek az emberek, Alagon pedig a lovasok és tisztviselők laktak szép családi házakban. Dunakeszin a Szalay kocsmá volt a népszerű hely, gyakran zenéltünk ott. Alagon a Pavilonban játszottunk, mely a hétfőeken, táncmulatságokon zsúfolásig megtelt. Itt megkövetelték a rendes öltözéket.

A dunakeszi Szalay kocsmá és az alagi Pavilon

Már javában zajlott a második világháború, amikor a két barát elhatározta, hogy jelentkezik Hunyadi páncélosnak. Nagyon fiatalok voltak, s amikor kérdezték, kinek van gyakorlata a szakács mesterségben, a több jelentkező közül őt választották ki. Ahogy haladt előre a háború, úgy került egyre nyugatabbra. Amerikai fogságba esett, de szerencséjére bekerült egy Magyarországra induló transzportba. Kalandos úton végül hazaérkezett Budapestre, ahol felkereste Kató nővérét, aki Erzsébeten lakott. Kiderült, hogy a szülei is odaköltöztek. A nővére színésznő volt Kőrmenden, s ő is tagja lett a társulatnak. Később tör-

vényt hoztak, hogy csak vizsgázott színészek játszhatnak. A vizsgán ott volt a Pécsi Nemzeti Színház igazgatója, aki leszerződte, ám egy idő után pénz hiányában feloszlott a társulat.

Jóska barátom segítségével sikerült letennem a műszerész szakvizsgát. A hétvégeken visszajártunk Alagra, mert az itteni lányok szimpatikusabbak voltak, mint a pestiek. Működött Alagon egy műkedvelő színtársulat, Jóska elhívott egy próbára. Az *Obsitos* című darabbal (Garay János tréfás, anekdotázó elbeszélő költeménye, a szerk.) készültek, Burger bácsi volt a rendező. Elég amatőr módon mentek a dolgok, így átvettem a rendezést és a táncos-komikus szerepet. A Pavilonban nagy sikerrel adtuk elő. Egy darabig még eljártam a társulathoz, segítettem a készüléskben. Közben megismertem Annuskát (Tulipán Anna, 1928-ban született Dunakeszin), udvaroltam neki, ő volt az első lány az életemben, nagy volt a szerelem. 1948-ban megesküdtünk Budapesten, az erzsébetvárosi templomban. Három évig még az akkor Alaggal egyesült Dunakeszin laktunk. 1950-ben megszületett Anikó lányunk. Sokat dolgoztam, mindig későn értem haza, végül sikerült Pestre költözni. Gyuszi fiunk 1955-ben született. Elég nyomorult világ volt a Rákosi rendszerben. Amikor lehetőség nyílt rá, hogy ki lehetett váltani az ipart, belevágtam. Mindig vágytam az önálló érvényesülésre, de hamar kiderült, hogy ez csak egy látszat. Mai szóval élve a magánvállalkozókat az adókkal és egyéb adminisztratív terhekkel hamar lehetetlen helyzetbe hozzák...

Elérkezett 1956 októbere, a forradalom. A Kállay család eldöntötte, hogy elhagyja az országot. Hatéves Anna lányukkal és másfél éves Gyula fiukkal október 26-án nekivágtak a nyitott határnak. Bécsben egy táborba irányították őket, majd onnan továbbindultak, s hajóval átkelve az óceánon Kanadában, Halifax kikötőjében szálltak partra, ahonnan Québecbe mentek. Itt kezdődött el új életük. Több, mint fél évszázadot éltek Kanadában. Tanulták a francia nyelvet, s rövidesen műszerészként sikerült elhelyezkedni. Később Torontóba költöztek, ott született meg harmadik gyermekük, Viktor. Itt az angol nyelvet kellett megtanulni. A szerencse mellett erős ambíciója is segítette, hogy többféle sikeres vállalkozása volt. Végül alapított egy gépműhelyt, ahol saját fejlesztésű alkatrészt gyártottak a gyorsabb palackozáshoz. Dolgoztak a Coca Colának, Pepsi Colának is. Felesége a gyermekeket nevelte. Viktor gépészmérnök lett, a lánya férjhez ment egy bankszakemberhez. A zenéhez Gyula fiuk maradt hűséges. Már kiskorában vonzotta a muzsika, hatévesen kezdett orgonán tanulni, majd felnőtként a zenetanítást választotta, s idővel saját zeneiskolát alapított. Az intézményben jelenleg négyszáz növendék tanul tizenhárom tanártól különböző hangszeren. Az egyik lánytanítványa később a felesége lett...

Az eltelt 55 év alatt többször jártunk itthon. A barátaink megmaradtak, volt kikhez hazajárni. Hatvanhárom évesen eladtam a vállalatomat és nyugdíjas lettem. A gyerekeink családot, biztos egzisztenciát teremtettek, négy lány és egy fiú unokánk született, ők már tősgyökeres kanadaiak, mi pedig úgy döntöttünk a feleségemmel, hogy hazajövünk, hiszen magyarok vagyunk. Végül 2010-ben hazaköltöztünk Dunakeszire. Megvettük a jelenlegi házat. Kezdtünk eljárni a Nyugdíjas Kiránduló Klubba, ott ismertem meg a klub vezetőjét, Csöpijét. Nagy fájdalomra, feleségem 65 év házasság után eltávozott...

Jó barátságba kerültem Bodrogi Lajossal és feleségével, dr. Domoszlai Erzsikével, a Farkas Ferenc Művészeti Iskola zongoratanárnőjével, aki több tehetséges növendéket indított el a művészi pályán. Jóba lettem Farkas Pállal, a művészeti iskola igazgatójával is. Megtudtam, hogy a zeneiskolában és a művelődési központban régi, elavult zongorákon gyakorolnak és koncerteznek. Elhatároztam, hogy segítek szeretett városomnak azáltal, hogy vásárolok egy zongorát a zeneiskolának. Felkerestük a Liszt Ferenc Zongoraszalont, közben megtudtam, hogy az előző évben a zeneiskolásoknak Nyíregyházán megrendezett országos zongoraversenyen Erzsike két növendéke (Ungár Cecília és Bárdos Csenge, a szerk.) korcsoportjában első lett, és többek között a szalontól 50 százalékos vásárlási kedvezményt nyertek. Ekkor eldöntöttem, hogy a zeneiskola mellett a VOKE József Attila Művelődési Központnak is vásárolok egy Feurich márkájú koncertzongorát. Később még vettem zongorát a Radnóti Miklós Gimnáziumnak, pianínót a Bárdos Lajos Általános Iskolának és a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskolának...

goratanárnőjével, aki több tehetséges növendéket indított el a művészi pályán. Jóba lettem Farkas Pállal, a művészeti iskola igazgatójával is. Megtudtam, hogy a zeneiskolában és a művelődési központban régi, elavult zongorákon gyakorolnak és koncerteznek. Elhatároztam, hogy segítek szeretett városomnak azáltal, hogy vásárolok egy zongorát a zeneiskolának. Felkerestük a Liszt Ferenc Zongoraszalont, közben megtudtam, hogy az előző évben a zeneiskolásoknak Nyíregyházán megrendezett országos zongoraversenyen Erzsike két növendéke (Ungár Cecília és Bárdos Csenge, a szerk.) korcsoportjában első lett, és többek között a szalontól 50 százalékos vásárlási kedvezményt nyertek. Ekkor eldöntöttem, hogy a zeneiskola mellett a VOKE József Attila Művelődési Központnak is vásárolok egy Feurich márkájú koncertzongorát. Később még vettem zongorát a Radnóti Miklós Gimnáziumnak, pianínót a Bárdos Lajos Általános Iskolának és a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskolának...

A hangszervásárlás mellett már két alkalommal – karácsony előtt – felajánlott 1-1 millió forintot rászoruló családok számára, hogy szebb legyen az ünnepük. A településnek nyújtott példaértékű, önzetlen támogatásért Dunakeszi Város Önkormányzata 2015-ben a Dunakeszi Városért kitüntető címet adományozta Kállay Gyulának.

Nem tudom, ki örült jobban, az intézmények vezetői és munkatársai, az ötven-ötven család, akiknek szebbé tehettem a karácsonyát, vagy én. De azt hiszem, mindannyian örülünk. Amikor kisgyerek voltam, álmodni sem mertem, hogy egyszer olyan helyzetbe kerülök, hogy adhatok valamit a városnak. Olyan országban éltem fél évszázadon át, ahol megtanultam önzetlenül adni. Kilencvenkét évesen sem tudok, nem is akarok megváltozni...

